

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Харківської області** щодо їх ділових очікувань*

II квартал 2022 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Харківської області в II кварталі 2022 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Харківської області у II кварталі 2022 року свідчать, що на тлі війни респонденти прогнозують **скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні вищими темпами та очікують погіршення розвитку своїх підприємств** у наступні 12 місяців. Інфляційні та девальваційні очікування посилилися.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **скорочення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні вищими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 53.3% (у I кварталі 2022 року – «мінус» 25.0%) (графік 1). У цілому по Україні – «мінус» 48.7%. Найпесимістичніше були налаштовані респонденти підприємств інших видів економічної діяльності (баланс відповідей – «мінус» 50.0%);
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** частка респондентів, які очікують, що зростання споживчих цін перевищить 20.0%, становить 73.3%, у цілому по Україні – 58.2%. Головними чинниками інфляції респонденти називають військові дії, витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **посилення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 90.0% респондентів (у I кварталі 2022 року – 61.1%), у цілому по Україні – 88.9%;
- **погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств вищими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 33.3% (у попередньому кварталі – «мінус» 8.3%). У цілому по Україні – «мінус» 17.1% (таблиця);
- **суттєве зменшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – «мінус» 50.0% (у I кварталі 2022 року – 13.5%) (таблиця), у тому числі на зовнішньому ринку, але нижчими темпами: баланс відповідей – «мінус» 14.3% (у I кварталі 2022 року – 8.3%). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 19.0% та «мінус» 25.0% відповідно;
- **зменшення інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар **високими темпами:** баланси відповідей – «мінус» 33.3% та «мінус» 41.4% відповідно (у попередньому кварталі – 11.4% та 22.9% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 37.2% та «мінус» 34.7% відповідно (таблиця);
- **значне скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 56.7% (у попередньому кварталі – «мінус» 2.7%) (графік 4). У цілому по Україні – «мінус» 29.0%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купують і продають підприємства, високими темпами:** баланси відповідей – 86.7% і 62.1% відповідно (у попередньому кварталі – 94.6% і 59.5% відповідно). Найвищі оцінки щодо зростання цін реалізації продукції власного виробництва в підприємств торгівлі (83.3%) (графік 6). Очікується, що на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на сировину та матеріали, ціни на енергоносії, проблеми з логістикою та курс гривні до іноземних валют (графік 7);
- **зростання витрат на одиницю продукції:** баланс відповідей – 73.3% (у попередньому кварталі – 69.4%). Водночас респонденти області очікують **значне уповільнення зростання витрат на оплату праці одного найманого працівника:** баланс відповідей – 3.3% (у I кварталі 2022 року – 62.2%) (графіки 4, 6).

Найбільше обмежують спроможність підприємств області нарощувати виробництво військові дії та їх наслідки, занадто високі ціни на енергоносії, сировину та матеріали (графік 5).

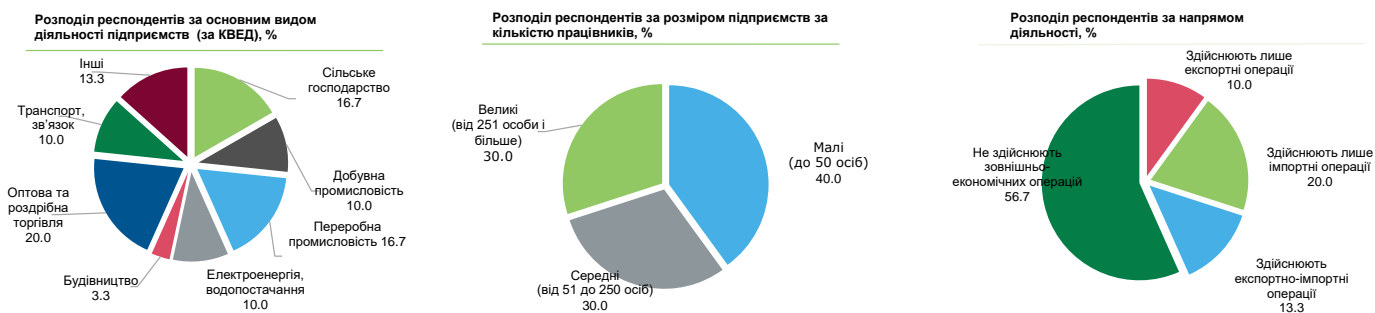
Очікування респондентів щодо **зростання потреби в позикових коштах** найближчим часом **значно посилилися** (графік 8). 26.7% респондентів, які планують брати банківські кредити, надають перевагу кредитам виключно в національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом стали жорсткішими (графік 9). Наявність інших джерел фінансування та занадто високі ставки за кредитами – головні стримуючі чинники залучення кредитних ресурсів (графік 10).

93.3% респондентів області зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках, у цілому по Україні – 93.5 %.

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

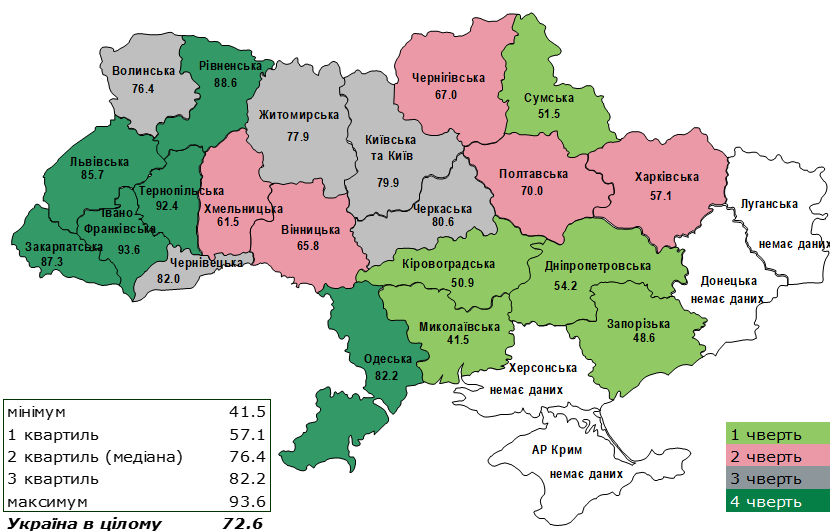
- **поточний фінансово-економічний стан погіршився** та оцінюється як **поганий:** баланс відповідей – «мінус» 66.7% (найгірша оцінка серед регіонів) (у I кварталі 2022 року – 2.7%). У цілому по Україні – «мінус» 28.8%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 6.7% (у попередньому кварталі – 5.3%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 20.0% (у попередньому кварталі – 13.5%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 05–30 травня 2022 року;
- опитано всього 30 підприємств;
- репрезентативна за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, переробна промисловість, торгівля, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

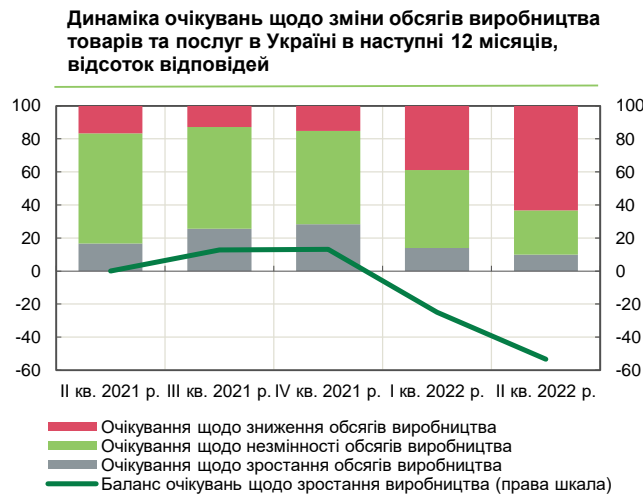
*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Харківської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	II кв. 2021 р.	III кв. 2021 р.	IV кв. 2021 р.	I кв. 2022 р.	II кв. 2022 р.
фінансово-економічного стану	8.3	6.3	2.1	-8.3	-33.3
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	20.4	27.1	22.9	13.5	-50.0
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	8.7	4.7	2.2	11.4	-33.3
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	13.0	13.0	8.5	22.9	-41.4
кількості працівників	-14.9	2.1	-12.5	-2.7	-56.7

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

Графік 1

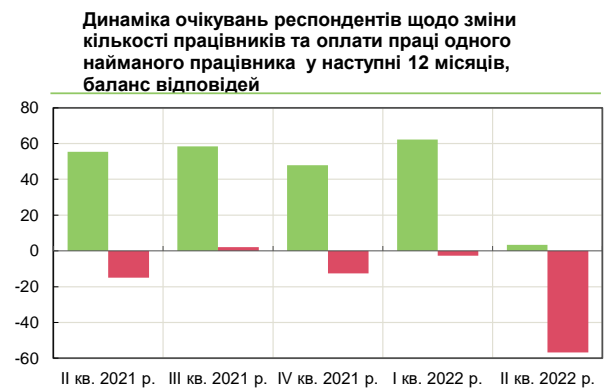
Графік 2

Графік 3

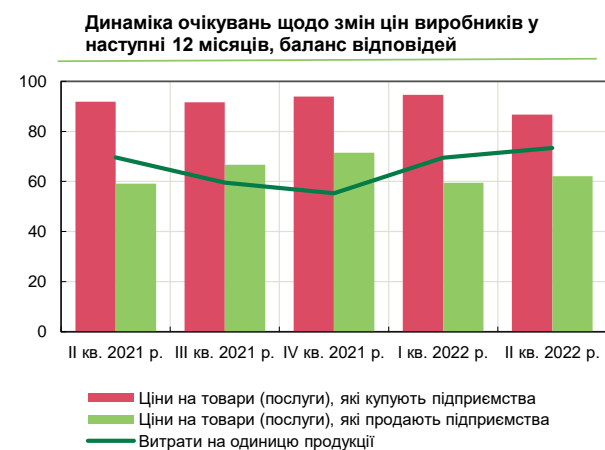
Графік 4

Графік 5

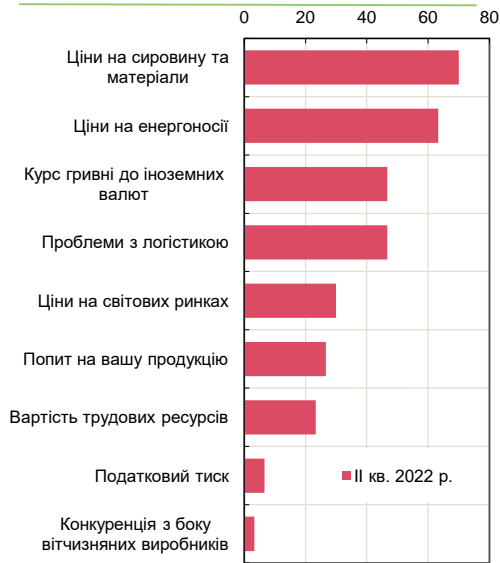

Графік 6

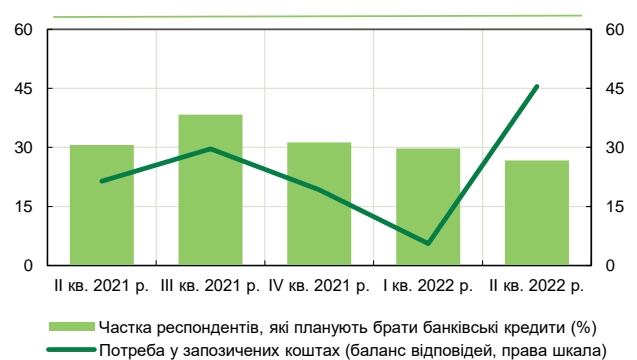
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

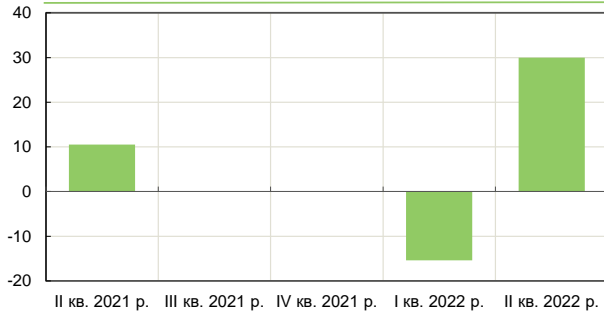
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

